

KULTUR ANMELDELSER

ANBEFALT

Utgivelser og arrangementer vi liker.

LÅT

Skalla: «Rekdal»
(Søt musikk, 2018)

Oslo-punkerne Skalla foregriper sommerens store begivenhet med en passiv-aggressiv hyllest til Kjetil Rekdals straffescoring i Frankrike '98. «Da Rekdal scorte, ble jeg hel», lyder omkvedet, og bringer tilbake lengsel og minner fra en bekymringsfri tid da sommerferien varte for evig. Og jaggu dukker ikke Arne Scheie opp i et uavklart sample på det som må være en av de mer ok fotballsangene skrevet her til lands. Nå sier ikke dét all verdens, men Skalla bringer i hvert fall frem lysten til å sprute øl på noen. Gjerne foran en storskjerm.

Ando Woltmann

ALBUM

Kamasi Washington:
Heaven and Earth
(Young Turks/XL Recordings/
Playground, 2018)

Litt vågalt å anbefale et dobbelt konseptalbum etter en knapp gjennomlytting, javel, men så er ikke saksofonist Kamasi Washington en hvem som helst. Han er en musikernes musiker, og har brukt kjempemusklene sine for en lang rekke anerkjente artister, fra Herbie Hancock til Kendrick Lamar. Nå følger han opp det bejublete debutalbumet *The Epic* med ambisiøse *Heaven and Earth*. Det låter umiddelbart storslått og mildt sagt fantastisk. En lang plate jeg garantert skal tilbringe mye tid sammen med utover sommeren. Du-bi-du-bi-du.

Ando Woltmann

TO NYE LÅTER,
EN NY VIDEO

Spiritualized

Alienation er et flott ord på engelsk, som på norsk blir det litt trøttere fremmedgjøring. Det er uansett dette ordet jeg tenker på, når Spiritualizeds triste frontmann Jason «Spaceman» Pierce kjører rundt i bil i ørkenen i USA/Mexico i en *vintage* astronautdrakt, i videoen til «I'm Your Man». Dette fantastiske bandet slipper to nye sanger, og de låter nøyaktig som før. Altså gode nyheter. Den nevnte «I'm Your Man» er forøvrig en ærlig slektning av Leonard Cohens låt med samme navn: «But if you want wasted, faded, uneducated / Doing the best that he can / I'm your man», synger Pierce mot kaktusene, mens krusifikset i bakspeilet svinger.

Marius Lien

Espen Dietrichson: *The Faint Light #11*

FOTO: VEGARD KLEVEN

KUNST

Stedet bortenfor

I Espen Dietrichsons kunst kan nåtiden når som helst oppløse seg i nye galakser.

Espen Dietrichson
THE THIRD PLACE
Galleri Haaken, Oslo
31. mai–24. juni 2018

En asurblå stang av bronse, patinert gjennom en lengre behandling med ulike kjemikalier, står på gulvet i Galleri Haaken. Nederst går den over i en trekant av lett forskjøvne klosser, med spissen plantet i en sokkel av valnøtt og marmor, lik en dolk. I motsatt hjørne står en lignende skulptur, dypt bronsebrun med et skjær av irret kobber. De to er som tåspissdansere i taus dialog, spent bort fra hverandre i hver sin slake bue.

I utstillingen *The Third Place* vises tre typer arbeider av Espen Dietrichson (født 1976) – skulpturer, digitale collager i silketrykk, og akvareller med abstrakt geometriske motiv. Samtidig lanseres den første boken om kunstnerskapet hans, *Seven Years*, redigert av italienske Demetrio Papanoni. Blant bidragsyterne finnes også norske kunstsribenter, som Øyvind Storm Bjerke, Arve Rød og Maria Moseng.

Bevegelsesstriper. Andre bronsekskulpturene har en liggende struktur – lett skrånende stabler av blokker som kan minne om brynesteinene. Også disse er forskjøvet i forhold til hverandre, noe som skaper en visuell ustabilitet. Hver blokk er dessuten tykkere i den ene enden og smalere i den andre, som bevegelsesstriper i et futuristisk maleri.

Dietrichson knytter an til geometri og arkitektur, men også til uro og bevegelse. Dette har han felles med de italienske futuristene. De ønsket å skildre maskinalderens ustoppelige kraft, gjerne ved å oppheve vanlige regler for tid og rom. Mens kubistene malte samme gjenstand fra flere vinkler, festet futuristene ofte ulike faser av en hendelse til samme lerret: En racerbil kan suse forbi med spinnende hjul, samtidig som startskuddet går, og det hele ender med at bilen eksploderer.

Romfølelse. Dietrichson er opptatt av rom, selv når han jobber med flater. I akvarellene skapes illusjonen om tre dimen-

sjoner, ved hjelp av perspektivlinjer, fargenyanser og fasetter. Fargene er ofte tunge og fra en tilbakeholden palett – brunt, fiolett, flaskegrønt, uværslått og dyp turkis. Penselstrøk og ujevnheter skaper liv i den transparente fargen, som velkomne spor av håndens arbeid mot all perfeksjonismen.

Det er som om nåtiden bare trenger et ørlite, lokalt Big Bang, før den vil oppløse seg i helt nye galakser.

I tråd med vår egen tid benytter Dietrichson ofte digital teknologi for å eksperimentere med former, før de nedfelles i maleri eller skulptur. Flere av forfatterne i boken hevder at kunsten hans ville ha vært umulig uten det digitale leddet, men jeg er usikker på om dette stemmer. Undervurderer de ikke håndens evne til å eksperimentere? I akvarellene er det uansett så

mange spor av håndverk at det ikke er godt å si hva skjermen bidro med.

Ekspløsjon. Annerledes er det med silketrykk-collagene, som bygger på fotografier av modernistisk arkitektur. Her er sluttresultatet så frigjort fra all realisme at det er nær sagt umulig å gjette hvordan utgangspunktet kan ha sett ut. Vegger og annekser svever fritt i rommet, som om bygningen har gått opp i limingen og blitt vektløs – eller vises frosset fast midt i en eksplosjon.

I bokens intervju forteller Dietrichson at målet har vært å finne opp egne «steder», ved å ta fra hverandre, vri og vrenge på bygningsdeler, og flytte rundt på puslebitene helt til de blir en annen konstruksjon. Sluttresultatet er surrealistisk, men samtidig underlig kjent, som et godt science fiction-tablå. Det er som om nåtiden bare trenger et ørlite, lokalt Big Bang, før den vil oppløse seg i helt nye galakser.

Fasaner. Første gang jeg la merke til Espen Dietrichsons arbeider var på Jeløyas sommerutstilling

i 2016. Blant blanke ståltårn og duse akvareller – ikke ulikt dem han viser på Galleri Haaken – sto en gruppe utstoppede fasaner. Alle fuglene var fiksert i samme positur, med åpent nebb og utspilte vinger, som fanget i et stumt felles skrik. Med etasjen over full av Munch-malerier, kunne de tolkes som et ekko av eksistensiell angst, omgjort til en temmet, formalistisk forbauselse.

Et annet slående arbeid er Dietrichsons utsmykning av Våler kirke i Hedmark, som blir presentert og vist på bilder i boken. Ved hjelp av en gjennomhullet altervegg, der de smale, høye vinduene har speilbelagte nisjer, fylles kirkerommet av lys, bevegelse og transparens. I stedet for et altermaleri har kunstneren plassert en skulptur av gyllent metall, med stiliserte stråler og halo som solen i Munchs Aula-maleri.

Kaleidoskop. Det er overraskende å finne Munch-referan-

ser hos en kunstner som ellers synes mest beslektet med modernistiske retninger som russisk konstruktivisme, Bauhaus-skolen og den nevnte futurismen. Som installasjonen på Jeløya har årets utstilling karakter av scenografi, med bronse-skulpturene i rollen som fasaner. Skulpturene tilfører en dynamikk som bildene alene sjelden besitter, selv om alle arbeidene holder høy kvalitet.

Det er noe kaleidoskopisk ved Espen Dietrichsons kunstnerskap, som om han søker å gjengi en splintret, speilet og multifasettert verden. De svevende bygningsdelene, akvarellenes fargespill og de nitidig bearbejdede metalloverflatene vitner om en nærmest tvangsmessig nyanserikdom, der kunstnerens fremste drivkraft kunne være angsten for banal forenkling. I motivene møtes utopi og dystopi, fra en verden der endring er det eneste sikre.

Oda Bhar

Espen Dietrichson: *Hard Edges, Cloudy Cities #4*, 2018.

FOTO: VEGARD KLEVEN / GALLERI HAAKEN

Uklassifiserbart beist

Tv-serien *Oslo Zoo* vipper mellom filmatiske ambisjoner og tidstypisk sketsjhumor.

TV-SERIE

OSLO ZOO

Norsk dramakomedie i åtte deler

Regi: Øyvind Holtmon

Premiere: NRK.no 8. juni / NRK1 18. juli.

På dette punktet i den post-lineære tv-æraen – eller strøm-tjenestenes tidsalder, om man vil – er to nye standardformater for fiksjonsserier i ferd med å utkrystallisere seg: På den ene siden har man serier som utporsjoneres i små doser på daglig basis sammen med ekstramateriale som utvider fiksjonsuniverset, og som er designet for å bli en del av publikums daglige rutine på samme måte som sosiale medier. På den andre har man serier som er delt opp i et antall episoder av mer konvensjonell lengde, som får premiere samtidig, og som i praksis er laget for å sees i løpet av én kveld.

Julie Andems *Skam* var et pionerarbeid innen førstnevnte format, mens Øystein Karlsen og Kristopher Schaus *En natt* er blant de mest rendyrkede eksemplene på sistnevnte. Det samme gjelder statskanalens nye dramakomedie *Oslo Zoo*, som er delt opp i åtte episoder med en samlet spilletid på snau to timer. Her følger vi den nyutdannede og arbeidsledige sosialantropologen Amir (Amir Asgharnejad) som begynner å arbeide som Uber-sjåfør, men forteller samboeren Charlotte (Eline Grødal) at han har fått jobb på Blindern. Forviklinger følger, naturlig nok.

Dårlig skuespiller. Kundene og historiene som ramler inn i den gamle Mercedesen Amir har tyvlånt av sine foreldre, plasserer *Oslo Zoo* et sted mellom Jim Jarmuschs taxiepos *Night on Earth* (1991) og HBO-serien *High Maintenance* (2016-). Der sistnevnte bruker sin navnløse

gjennomgangsfigur som bindelev mellom det som i utgangspunktet er frittstående kortfilmer, forsvinner imidlertid Amir sjelden fra skjermen, og det lille serien forplikter seg til av drama, er forbeholdt forholdet mellom ham og kjæresten.

Asgharnejad er sin generasjons mest interessante norske film- og tv-komiker, men noen stor skuespiller er han ikke. Derimot er han – i likhet med Larry David, Jerry Seinfeld og John Mulaney – en ganske så ypperlig *dårlig* skuespiller, av typen som aldri makter å gjøre illusjonen fullkommen, men regelmessig kikker frem bak rollefiguren sin og lader produksjonen med selvbevisst spenning.

Asgharnejad er en ganske så ypperlig dårlig skuespiller.

I sin sjangeroverskridende spillefilm *Drib* (2017) utnyttet regissør Kristoffer Borgli denne kvaliteten til fulle, men i *Oslo Zoo* skiller Asgharnejad seg i liten grad ut fra besetningen av talentfulle unge komedieskuespillere, som også inkluderer Caroline Glomnes, Henrik Fladseth og Susann Kambestad.

På vippen. En av de største utfordringene til serier som er laget for å slukes i ett jafs på denne måten, er å kommunisere sine ambisjoner og hensikter til publikum på en måte som lar dem bli sett i samme ånd som de er laget. *Oslo Zoo* er et klassisk eksempel på denne problemstillingen: Dens filmatiske ambisjoner overgår det meste som er laget av norske komiserier dette århundret, men samtidig står den også med én fot trygt plantet i tidstypisk sketsj-

humor, med alt det innebærer av oppkonstruerte premisser og folkelig underfundighet.

Ser man et par episoder i slengen, lar man seg imponere av de uforutsigbare vendingene og det rike universet som knytter sketsjene og episodene sammen. Ser man hele serien på en kveld – slik NRK eksplisitt oppfordrer til – er det derimot vanskelig å unnsnippe følelsen av at denne «one crazy night»-komedien mangler psykologisk troverdighet og indre logikk.

Slik blir serien stående og vippe mellom overskudd og underskudd. Mellom en sketsjserie som er langt mer forseggjort og sofistikert enn den trenger å være, og en tv-film som både mangler tematisk kjerne og et skikkelig budsjett. Mellom tv-sofaens rause og tilbakelelte blikk, og tradisjonelle filmatiske kvalitetskriterier.

Smart og oppfinnsom. Det er vanskelig å klandre serieskaper Øyvind Holtmon for dette. Hans største overtramp er høye ambisjoner, og i en tid der norsk tv-humor omfavner standupens og improteaterets umiddelbarhet på bekostning av filmkunstens rikholdige arsenal av virkemidler, er hans filmskoleaktige iver etter å vise hva han kan både kjærkommen og forfriskende.

Oslo Zoo byr på smart, overraskende og oppfinnsom tv-humor, men når siste episode etterlater publikum med en følelse av antikklimaks, er det fordi fråtseformatet synes å kreve en klassisk spillefilmslutt med oppnøstede tråder og emosjonell forløsning. Med andre ord, nøyaktig den typen forutsigbare fortellerrytmer og strukturer publikum flokker til tv-serier for å unnsnippe.

Aksel Kielland

Vin & Vitenskap:

Skeive dyr

Torsdag 21. juni, 19–21, Tøyen hovedgård

Foredrag med noe i glasset

UiO • Naturhistorisk museum

